

TEMATSKA PREDSTAVITEV: UČENJE SLOVENSKEGA JEZIKA OTROK, KATERIH MATERINŠČINA NI SLOVENŠČINA (UČENCI ROMI)

IZVAJALKA: MAG. MARTA NOVAK

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

BRDO, 25. IN 26.10.2011

VLOGA JEZIKA PRI RAZVIJANJU SPORAZUMEVALNE KOMPETENCE

SLOVENŠČINA:

- KOT UČNI JEZIK
 - KOT OSREDNJI UČNI PREDMET
- KOT IZHODIŠČNI PREDMET V ŠOLSKEM JEZIKOVNEM KURIKULU (*IZHODIŠČE ZA RAZVIJANJE PLURILINGVIZMA*)
- V RAZMERJU DO MIGRANTSKIH JEZIKOV (*RAZVIJANJE SPORAZUMEVALNIH ZMOŽNOSTI V MATERINŠČINI – MIGRANTOV, ROMOV*)
 - PRI DRUGIH UČNIH PREDMETIH (*STROKOVNI JEZIK*)
- SLOVENŠČINA JE ZA ROMSKE OTROKE/UČENCE DRUGI/TUJI JEZIK.

NAČELA IN CILJI STRATEGIJE

Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v RS, 2011(dopolnilo)

- zagotavljanje vzgoje in izobraževanja, ki omogočata doseganje ciljev oziroma standardov znanja, ki so opredeljeni v kurikulumu za vrtce in v učnih načrtih,
- uveljavljanje pravice do ohranjanja spoštovanja romskega jezika in kulture v vzgoji in izobraževanju,
- vključevanje v večinsko družbo tako, da vzgoja in izobraževanje zagotavljata prevzemanje funkcionalnih rekvizitov družbe in obenem spoštovanje različnosti (ter ohranjanja identitete),
- vključevanje v večinsko družbo tako, da vzgoja in izobraževanje v kurikulumu zagotavljata načela in vrednote enakosti v povezavi s socialno pravičnostjo.

VIR:

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/projekti/Strategija_Romi_dopolnitev_2011.pdf

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 1.

*Zgodnje vključevanje v vzgojno-izobraževalni sistem: vključevanje romskih otrok v predšolsko vzgojo v vrtcih vsaj dve leti pred pričetkom osnovne šole, tj. najpozneje s štirimi leti; **namen vključevanja v vrtce je predvsem učenje jezika (tako slovenskega kot romskega) ter socializacija v vzgojno-izobraževalni instituciji, ki posreduje izkušnje in vzorce, ki otroku omogočajo lažji vstop in vključevanje v osnovno šolo.***

V VRTCU: TEČAJ UČENJA SLOVENSKEGA JEZIKA ZA OTROKE IN STARŠE ROME V POPOLDANSKEM ČASU (URE PRAVLJIC, DELAVNICE ZA STARŠE)

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 2

Romski pomočnik: neznanje slovenskega jezika ter neuspešno vključevanje otrok lahko odpravljamo oziroma ublažimo tudi z uvedbo romskega pomočnika, ki bo otrokom pomagal prebroditi čustveno in jezikovno oviro in bo predstavljal neke vrste most med vrtcem oziroma šolo ter romsko skupnostjo.

VLOGA ROMSKEGA POMOČNIKA: POMOČ PRI UČENJU PRI REDNEM POUKU, PRI UČENJU SLOVENŠČINE KOT UČNEGA JEZIKA, PRI DOMAČIH NALOGAH, V PODALJŠANEM BIVANJU, VEZ MED ŠOLO IN DOMOM.

REŠITVE – ROMSKI POMOČNIKI

VLOGA ROMSKEGA POMOČNIKA (31)

- nudijo romskim otrokom učno pomoč,
- pomoč pri komunikaciji s starši in romsko skupnostjo.

Projekt Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje 2009-2011, MŠŠ IN ESS

ROMSKI POMOČNIK, OŠ ŠKOCJAN

http://www.google.com/imgres?q=SLIKA+U%C4%8CENCA+ROMA&hl=sl&tbnid=R01Vf4SBAGuX2M:&imgrefurl=http://www.dolenjskilist.si/2008/03/03/1228/reportaze_in_zanimivosti/clanek/Rad_bi_zasluzil_svojo_pokojnino/&docid=SS3sb8QkOJh_Y_M&imgurl=http://www.dolenjskilist.si/media/objave/slike/v/reportaze_in_zanimivosti/2008/03/2/romski_koordinator_pri_pouku.jpg&w=500&h=343&ei=TzylTvmYPJD0sgaGt4yMAw&zoom=1&iact=hc&vpx=309&vpy=287&dur=4227&hovh=186&hovw=271&tx=120&ty=125&sig=109539077935492660970&page=7&tbnh=108&tbnw=141&start=125&ndsp=21&ved=1t:429,r:15,s:125&biw=1298&bih=594

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 3

*Vsebinsko prilagajanje programov: v osnovni šoli uvedba pouka **romskega jezika na fakultativni ravni, učenje slovenskega jezika, identifikacija ciljev (npr. večkulturnosti) oziroma standardov znanja v učnih načrtih, ki se dosežejo z vsebinami romske kulture, zgodovine in identitete:***

- vključevanje romske kulture tako v okviru predpisanega in izvedbenega kurikula na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja.
- **SODELOVANJE UČENCEV NA KULTURNEM DNEVU ŠOLE, NA PRIREDITI OB SVETOVNEM DNEVU ROMOV (petje, ples, igra v romskem jeziku).**
- **IZVAJANJE IZBIRNEGA PREDMETA ROMSKA KULTURA V 3. VIO (spoznavanje romskega jezika) TUDI ZA DRUGE UČENCE**

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

Strokovni posvet z naslovom
Drugačnost ni ovira, ampak
prednost (6.4.2009, Novo mesto)

http://www.google.com/imgres?q=SLIKE+ROMSKI+U%C4%8CENEC&hl=sl&tbm=isch&tbnid=HkjjeaZ2OURjAM:&imgrefurl=http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042257336&docid=H8DaiOXZYu5DfM&imgurl=http://www.dnevnik.si/uploads/image_cache/14d442beb7f2f505b2128152b2a1be15.jpeg&w=370&h=277&ei=dUqITvi-H8XEswaNzKnkAg&zoom=1&iact=hc&vpx=604&vpy=236&dur=9766&hovh=194&hovw=260&tx=130&ty=211&sig=109539077935492660970&page=12&tbnh=107&tbnw=137&start=220&ndsp=21&ved=1t:429,r:17,s:220&biw=1298&bih=594

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 4

Stalno strokovno spopolnjevanje in doizobraževalni programi za strokovne delavce:

- izvesti evalvacijo množice dejavnosti, oceniti njihovo uspešnost ter predlagati ustrezne izboljšave obstoječega modela na način, da bodo v projekte aktivno vključeni tudi Romi.

VKLJUČEVANJE ROMSKE SKUPNOSTI (ZVEZA ROMOV SLOVENIJE IN FORUM ROMSKE SKUPNOSTI) PRI IZOBRAŽEVANJU ROMSKIH POMOČNIKOV (ESS PROJEKT)

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 6

Ne segregacija, praviloma ne homogeni oddelki; uporabiti zakonsko že predpisane **oblike individualizacije, notranje in fleksibilne diferenciacije, nivojskega pouka:**

- posebno pozornost posvetiti didaktičnim strategijam, postaviti jasne konceptualne opredelitve med pedagoško individualizacijo-diferenciacijo in integracijo
- razviti ustrezen metodološki instrumentarij za spremljanje napredka v razvoju na vseh področjih vsakega posameznika
- opolnomočiti romske učence za uspešno doseganje standardov znanja in vključevanje v pouk.
- **PRILAGAJANJE POTI ZA DOSEGANJE CILJEV, ČASA, NAČINA (različni materiali, učna gradiva, oblike pomoči).**
- **POPOLNA INTEGRACIJA, INKLUZIJA.**

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 7

Različne oblike učne pomoči:

- potrebno razviti kot sistemski ukrep
- nudijo jo usposobljeni inštruktorji
- potrebno jo je nuditi tako na šoli, kot v naselju ali s pomočjo mobilnih centrov.

**UVAJANJE DRUGIH OBLIK PEDAGOŠKEGA DELA:
INDIVIDUALNI PROGRAM, SPREMLJANJE NAPREDKA,
RAZLIČNE OBLIKE POMOČI (individualna in skupinska pomoč
učitelja, svetovalne službe, učenec tutor, ...).**

PRIMERI IZ PRAKSE

VLOGA TUTORJA:

- POMOČ PRI RAZUMEVANJU UČNE SNOVI (didaktične igre, slikovni material, priprava gradiv)
- POMOČ PRI UČENJU UČNEGA JEZIKA („prevajanje“)
- POMOČ PRI UČENJU UČNE SNOVI OSTALIH PREDMETOV
- VODENI RAZGOVORI O ...
- SKRB ZA ZAPISKE OTROKA
- SODELOVANJE Z UČITELJI, SVETOVALNO SLUŽBO
- POMOČ PRI REŠEVANJU KONFLIKOV
- 50 TUTORSKIH PAROV NA ŠOLI

PRIMERI IZ PRAKSE

PROSTOVOLJCI:

- POMOČ PRI UČENJU JEZIKA V ŠOLI, DOMA
- POMOČ PRI PREVAJANJU

MOBILNA SLUŽBA:

- POMOČ V ROMSKEM NASELJU PRI UČENJU SLOVENSKEGA JEZIKA OTROKA IN STARŠEV
- IZVAJANJE RAZLIČNIH TEČAJEV (kuharski, jezikovni, računalniški)

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 8

Vzpostavljanje zaupanja v šolo in odpravljanje predsodkov (poseben načrt šole, s katerim določijo aktivnosti komuniciranja in sodelovanja s starši otrok Romov, in načrt zaznavanja in kontinuiranega odpravljanja stereotipov in predsodkov, ki se pri večinski populaciji pojavljajo v razmerju do učencev Romov):

- za uresničitev tega cilja morajo šole tako v celotnem delu kurikula (tako v predmetnem delu kot tudi v okviru razširjenega dela programa, obvezne izbirne vsebine, odprti del kurikula) izvajati aktivnosti, dejavnosti, projekte, ki povečujejo zaupanje v šolo in katerih cilj je odpravljanje predsodkov.

SODELOVANJE S STARŠI (svetovalna služba, romski pomočnik) npr predstavitev romskega jezika, romske poroke in ostalih običajev na kulturnem dnevu, dnevu odprtih vrat.

REŠITVE – URESNIČEVANJE CILJEV

CILJ ŠT. 9

Romski učenci kot etnična skupina niso učenci s posebnimi potrebami (učenčeva šolska neuspešnost, ki izvira iz neznanja jezika ali specifičnosti romske kulture, ne more biti osnova za usmerjanje otrok v programe z nižjim izobrazbenim standardom)

PRILAGAJANJE VIZ DELA PO KONCEPTU UČNE TEŽAVE

KAKO DO USPEŠNOSTI PRI UČENJU UČNEGA JEZIKA...

Udeleženci izobraževanja so zapisali...

„Edina pot za napredek je **razumljivo, konkretno, smiselno učenje slovenščine kot drugega jezika in omogočanje ter ustvarjanje različnih situacij, v katerih bodo imeli priložnosti za socialno vključitev.**“

(UVRVI, Zbornik projekta, maj, 2011, str. 33)

